

Motion till riksdagen

1988/89:K435

av Jan Sandberg (m)

Radiomonopolet

Några av de viktigaste inslagen i en fungerande demokrati är yttrande- och informationsfriheterna. I Sverige existerar inte dessa friheter. Såväl det talade som det tryckta ordet är relativt fritt, dock ej budskap och information via etermedia. Även om det finns mycket att säga om TV-mediet, koncentrerar jag mig i denna motion till radio-området.

Det är enligt min mening hög tid att avveckla radiomonopolet. Om detta görs skulle en mycket positiv utveckling komma till stånd. Demokratins skulle förstärkas och livskvalitén öka.

Ett uppbrott från radiomonopolet skulle öppna för lokala och regionala radiostationer med olika typer av ägare. Vissa stationer skulle reklamfinansiera sina sändningar, andra skulle baseras på frivilliga insatser. Vi skulle få en mängd stationer som vänder sig till olika invandrargrupper och sänder på skiftande språk. Det skulle skapas stationer som särskilt vänder sig till idrottsintresserade lyssnare. Stationer för pendlare och för seglare. Många sändningar skulle endast rikta sig till en viss kommuns invånare. Andra stationer skulle täcka hela landsändar. Smala stationer skulle samsas med breda. Praktiskt taget varje lyssnares smak skulle tillfredsställas. Småföretagaren skulle finna att han eller hon faktiskt hade råd att göra reklam för sin verksamhet eller sin produkt i etermedia. Kulturskaparnas insatser skulle efterfrågas mera.

En fri radio skulle bli en vitamininjektion för hela Sverige.

Radioutbudet skulle kunna öka snabbt efter det att man avlägsnat de hinder som idag föreligger för en fri radio. Någon lagändring behövs inte för att upphäva radiomonopolet. Däremot krävs, enligt 5 § radiolagen, tillstånd av regeringen för att sända radioprogram i rundradiosändning.

En fingervisning om hur situationen för den lokala radion skulle kunna utvecklas i en stad som Stockholm får man om man jämför med situationen i München före och efter den avreglering av radion som inleddes 1985.

München är en stad som inte bara storleksmässigt är jämförbar med Stockholm. Även själva radiostrukturen var, fram till monopolets avskaffande, mycket likartad. Det fanns – och finns alltjämt – fyra delstatliga kanaler som påminner om våra svenska. En talkanal, en kanal med klassisk musik, en med folkmusik och en kanal som kan jämföras med Radio Stockholm, med väderprognoser, populärmusik och trafikrapporter.

I dag finns – vid sidan av de delstatliga stationerna – tio fristående stationer, med en utpräglad målgruppsinriktning.

Så kan det bli i Stockholm också. Redan under 1989 kan stockholmarna få

möjlighet att lyssna på ett stort och mångfasetterat radioutbud. Små, specialinriktade kanaler som vänder sig till olika kategorier och smakinriktningar kommer att kunna etableras. Särskilt för invandrare kommer en sådan utveckling att innebära stora möjligheter.

Kostnaden för att starta en lokal radiostation som sänder dygnet runt med god kvalitet är inte särskilt hög. Uppskattningsvis handlar det om mellan 2.000 och 6.000 kronor per sändningstimme, högt räknat. Radio Stockholm kostar idag ungefär 3.000 kronor per timme (15 miljoner kronor om året), men sänder inte hela dygnet. Att göra det kostar ytterligare cirka 5 miljoner kronor. Om en radio av Radio Stockholms omfattning skulle finansieras med reklam skulle det – lågt räknat – räcka med 3 minuters reklam varje timme för att kunna sända dygnet runt.

Det finns egentligen små begränsningar för en fri radio. Redan i dag finns en stor mängd radiosändare på olika frekvenser – närradiosändarna. Dessa kan användas i viss utsträckning efter överenskommelser med de i dag sändande föreningarna.

Samtidigt finns det stora möjligheter att öppna upp etern för en mängd nya kanaler. Dagens bestämmelser om ett frekvensavstånd på 0,8 Mhz mellan olika radiostationer är förlegade. Avståndet kan utan större problem halveras. Med en sådan åtgärd kan ca 40 nya stationer sända inom ett område.

I det fall etableringen blir exceptionellt stor kan även frekvensbandet 104–108 mhz användas från den 1 januari 1996, då det planeras att öppnas för reguljära sändningar.

Bestämmelserna för radioverksamheten bör vara så nära övriga publicistiska formkrav som möjligt, d. v. s. endast innehålla krav i form av utgivningsbevis och ansvarig utgivare.

Det enda som därutöver behöver göras från myndighetshåll är att dela ut frekvenser och certifikat.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder i syfte att genomföra en fri radio.

Stockholm den 25 januari 1989

Jan Sandberg (m)